# U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **XIO. CZ, a. s.**, se sídlem Soběslavská 2064/48, Praha 3, zastoupena Mgr. Jiřím Prokopem, advokátem se sídlem Jeseniova 837/10, Praha 3, proti žalovaným: **1) Finanční ředitelství pro hlavní město Prahu**, se sídlem Štěpánská 619/28, Praha 1, **2) Finanční úřad pro Prahu 3**, se sídlem Drahobejlova 48, Praha 9, v řízení o námitce podjatosti vznesené žalobkyní vůči soudkyni Městského soudu v Praze Mgr. Janě Brothánkové,

**takto:**

Soudkyně Městského soudu v Praze Mgr. Jana Brothánková **není** vyloučena z projednávání a rozhodování ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 10 Ca 218/2007.

## O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Městského soudu v Praze (dále také „městský soud“) ze dne 23. 3. 2010, č. j. 10 Ca 218/2007 - 117, byla odmítnuta žaloba společnosti XIO. CZ, a. s. v části, v níž se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí Finančního úřadu pro Prahu 3 ze dne 7. 6. 2007, č. j. 119205/07/003932/703, a zamítnuta žaloba téže společnosti v části, v níž se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu ze dne 4. 6. 2007, č. j. 9161/07-1300-100826.

Proti tomuto rozsudku městského soudu podala žalobkyně kasační stížnost ze dne 1. 5. 2010, několikrát opakovanou, kterou obsahově opřela o důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Žalobkyně navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobkyně pak v podání ze dne 26. 1. 2011 vznesla i námitku podjatosti soudkyně Městského soudu v Praze Mgr. Jany Brothánkové, a to především v souvislosti s bývalým členstvím této soudkyně v KSČ. Jelikož státní zástupci a následně soudci, kteří také dříve byli v KSČ, zakrývali vyšetřování trestné činnosti násilného a majetkového charakteru a stranili komunisticky orientovaným zaměstnancům daňových orgánů, vzhledem k propojenosti bývalých členů KSČ nelze vyloučit kladný vztah této soudkyně právě k zaměstnancům daňové správy. Tomu nasvědčují i chyby, kterých se Mgr. Jana Brothánková dopouštěla. Tato soudkyně především ani jednou nenařídila jednání a rozhoduje bez jejího souhlasu v nepřítomnosti účastníků řízení. Rozhodnutí omylem zasílá advokátovi, který ji nezastupuje. Zavádějícím způsobem vybírá důkazy tak, aby mohla žalobu zamítnout. Způsobuje průtahy v řízení, které umožňují žalovaným obohacovat se

na úkor dědiců. Příčinou je pak společná politická orientace této soudkyně a žalovaných. To vše zakládá pochybnost o nestrannosti předsedkyně senátu, která zřejmě nezměnila své myšlení, a o spravedlivém a objektivním řešení konkrétních případů.

Soudkyně Mgr. Jana Brothánková v písemném vyjádření k námitce podjatosti uvedla, že nemá žádný poměr k věci, ani k účastníkům řízení, a nejsou jí známy žádné okolnosti, které by zavdávaly důvod pochybovat o její nepodjatosti. Bývalé členství v KSČ neovlivnilo její postup v dané věci. Přístup, který naznačuje žalobkyně je jí zcela cizí, a nemá žádné opodstatnění v její předchozí rozhodovací činnosti. Namítané procesní nedostatky stran postupu v řízení či průtahy nebyly způsobeny vědomě, a pokud k nim došlo, stalo se tak omylem či nedopatřením v důsledku změny pověřeného člena senátu, jemuž byla věc přidělena v souvislosti se změnou v obsazení senátu. Jelikož se žalobkyně domnívá, že její vztah jako soudkyně vůči ní je zjevně nepřátelský, ponechává rozhodnutí o námitce podjatosti na příslušném soudu.

Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2011, č. j. Nao 24/2011 - 232, bylo k námitce podjatosti - vznesené žalobkyní - rozhodnuto tak, že soudci Nejvyššího správního soudu JUDr. Eliška Cihlářová a JUDr. Jaroslav Hubáček nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodování věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod. sp. zn. Nao 16/2011.

Při posuzování důvodnosti námitky podjatosti vychází Nejvyšší správní soud z ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s., podle kterého jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce však nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v ustanovení § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen vskutku výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.

Jde-li o důvody uvedené v první větě § 8 odst. 1 s. ř. s., je třeba uvést, že poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, tedy zejména v případech, kdy by účastník mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Soudcův poměr k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, může jít také o vztah ekonomické závislosti.

Ústavní soud se již v několika rozhodnutích zabýval otázkou členství soudců v bývalé KSČ, a to z hlediska jejich možné podjatosti. Tak např. v usnesení ze dne

17. 9. 2009, sp. zn. IV. ÚS 682/09, http://nalus.usoud.cz, dospěl k následujícímu závěru: „*Otázku, kdo není oprávněn zastávat určitou funkci v souvislosti se svou činností za minulého režimu, řeší zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů. Uvedený zákon zakotvuje princip, podle nějž prosté členství v KSČ není skutečností, jež by obecně vylučovala soudce z rozhodovacího procesu. Míru nezávislosti soudce (např. i s ohledem na jeho bývalé angažmá v KSČ) je tudíž nutno posuzovat v každém případě s přihlédnutím k jeho jedinečným okolnostem. Podle názoru Ústavního soudu nelze z bývalého členství určité osoby v KSČ bez dalšího dovozovat, že by nemohla nezaujatě posoudit restituční případy, byť jde o případy, které mají - stěžovatelovými slovy - "původ ve zločinech komunismu"*. Na základě stejné argumentace Ústavní soud v dalším usnesení ze dne 27. 10. 2009, sp. zn. III. ÚS 2336/08, dovodil, že ani případné někdejší členství soudkyň senátu odvolacího soudu v předlistopadové KSČ nepředstavuje bez dalšího překážku jejich účasti na rozhodování o žalobě na ochranu osobnosti, týkající se tvrzených aktivit žalobkyně v rámci justice před rokem 1989.

Nejvyšší správní soud se obdobnou otázkou též zabýval v několika svých rozhodnutích a došel ke stejným závěrům (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2010, č. j. Nao 73/2010 – 62, a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 11. 2010, č. j. Nao 55/2010 - 73, obě dostupné na www.nssoud.cz).

Podle judikatury Ústavního soudu tedy samotné členství soudce v KSČ bez dalšího nezakládá důvod pro jeho vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci, a to ani takové, v níž je požadována náhrada újmy, jejíž vznik má mít souvislost s existencí bývalého komunistického režimu. Tím spíše nelze za podjatou považovat soudkyni Městského soudu v Praze Mgr. Janu Brothánkovou, která rozhodovala o zákonnosti daňových rozhodnutí z roku 2007, jež nemají žádný původ v předlistopadovém komunistickém režimu. Žalobkyně jinak ve své námitce podjatosti ani neuvedla žádnou konkrétní skutečnost, která by svědčila o poměru této soudkyně Městského soudu v Praze k věci, k účastníkům řízení nebo k jejich zástupcům, a která by tak podle § 8 odst. 1 s. ř. s. byla důvodem pro zpochybnění její nepodjatosti. Žalobkyně se nikterak nezmínila ani o tom, jaké skutečnosti nasvědčují tomu, že Mgr. Jana Brothánková nerozhodovala kvůli svému členství či kandidatuře na členství v KSČ nestranně.. Stejně tak žalobkyně neuvedla, že tato soudkyně Městského soudu v Praze má z důvodu svého dřívějšího členství v KSČ konkrétní neformální vazby na jiné bývalé členy či kandidáty KSČ.

Jediným důvodem žalobkyní vznesené námitky podjatosti vůči Mgr. Janě Brothánkové tak bylo její členství v předlistopadové KSČ, které však podle zmiňované judikatury Ústavního soudu samo o sobě nemůže zpochybnit její nepodjatost. Kromě toho samotné členství či kandidatura na členství soudce v KSČ před listopadem roku 1989 není ani důvodem k domněnce, že takový soudce nerozhodoval i dříve nestranně. Již vůbec pak z uvedené skutečnosti nelze usuzovat na to, že zásadu nestrannosti porušuje takový soudce v nynějším společenském řízení nebo že se ve spolupráci s dalšími bývalými členy či kandidáty KSČ snaží v určitých řízeních o ovlivnění jejich výsledku za účelem poškození práv jiných osob. Pokud by Ústavní soud takové obavy sdílel, pak by jistě nemohl dospět k závěru, že pouhé členství soudce v KSČ nezakládá důvod pro jeho vyloučení

z projednávání a rozhodnutí věci. Navíc reálnost takových obav nevyplývá ani ze žádné obecně známé skutečnosti.

Z předložených podkladů rovněž nevyplývá, že by se Mgr. Jana Brothánková ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. podílela na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Žalobkyně to ostatně také netvrdí.

Žalobkyně na podporu svých závěrů o podjatosti soudkyně Městského soudu v Praze tvrdí skutkově okolnosti, jež by se daly maximálně podřadit pod ustanovení § 8 odst. 1 poslední věty s. ř. s., tedy jako okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci (důvodem pochybností o nepodjatosti soudkyně Mgr. Jany Brothánkové je zejména tvrzení, že soudkyně ani jednou nenařídila jednání, rozhoduje bez jejího souhlasu v nepřítomnosti účastníků řízení, rozhodnutí omylem zasílá advokátovi, který ji nezastupuje, zavádějícím způsobem vybírá důkazy tak, aby mohla žalobu zamítnout a způsobuje průtahy v řízení, které umožňují žalovaným obohacovat se na úkor dědiců).

Podle ustanovení § 8 odst. 1, poslední věty s. ř. s. důvodem k vyloučení soudce ale nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Z důvodů shora tvrzených vad v postupu soudce lze jistě zpochybňovat rozhodnutí soudu; k tomu však slouží opravné prostředky, a nikoli námitka podjatosti soudce.

Nejvyšší správní soud proto musí konstatovat, že výše uvedené okolnosti, v nichž spatřuje žalobkyně základ pro námitku podjatosti soudkyně Mgr. Jany Brothánkové, nejsou důvodem k vyloučení této soudkyně z projednávání a rozhodování předmětné věci.

Žádnými dalšími konkrétními skutečnostmi, které by nasvědčovaly důvodům podjatosti nebyla námitka žalobkyně odůvodněna, a stejně tak z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud nezjistil žádné skutečnosti nasvědčující podjatosti této soudkyně.

Vzhledem ke shora uvedenému, neshledal Nejvyšší správní soud důvodným návrh žalobkyně na vyloučení soudkyně Městského soudu v Praze Mgr. Jany Brothánkové z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 10 Ca 218/2007.

Nejvyšší správní soud rozhodl o námitce podjatosti, i když tato námitka byla vznesena téměř za jeden rok po vyhlášení kasační stížností napadeného rozsudku městského soudu ve věci samé. Je tomu tak proto, že ve fázi mezi podáním kasační stížnosti a předložením věci Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o ní, činí krajský soud podle § 108 s. ř. s. řadu přípravných úkonů směřujících k tomu, aby o kasační stížnosti mohlo být řádně rozhodnuto. V rámci toho je často třeba vydávat i rozhodnutí procesní povahy (vyzvat k odstranění vad kasační stížnosti, rozhodnout o žádosti o osvobození od soudních poplatků či o ustanovení advokáta apod.), která se závažným způsobem dotýkají právního postavení účastníků a u nichž je třeba - stejně jako při rozhodování o věci samé - , aby byla vydána nepodjatými soudci (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2006, č. j. Na 32/2005, dostupné na www.nssoud.cz).

**P o u č e n í :** Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. května 2011

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu